

รู้เอง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ข้อ ๑๖๕๗. เนาะ เขาถามว่าถนัดแบบไหน?

ถาม : ข้อ ๑๖๕๗. เรื่อง "ถนัดแบบไหน?"

กราบนมัสการหลวงพ่อบุญชอบพระคุณการเทศน์ต่างๆ ตอบคำถามสอนชี้แนะเสมอมา ตอนนี่ไม่ได้ไปวัด ก็อาศัยฟังเทศน์จากเว็บไซต์ช่วยลูกได้มากตอนจิตเสื่อมและตอนเกิดทิฐิมานะ ทำให้ใจไม่ไหลลงต่ำหรือละทิ้งความเพียรไม่ปฏิบัติ นั่งสมาธิไม่ได้ อย่างน้อยก็เกาะการฟังเทศน์หลวงพ่อบุญชอบแทนค่ะ ตอนนี่ลูกมีข้อสงสัยดังนี้

๑. มาช่วงหลังจิตเสื่อมบวกกับมิจฉาภิกขุจะเข้าไปวิปัสสนา ได้อุบายจากหลวงพ่อบุญชอบกลับไปพุทโธใหม่ เหมือนตอนเริ่มหัด เดิมใช้พุทโธ แต่ตอนนี่ฟังเอาไม่อยู่เลย ยากกว่าตอนหัดแรกๆ ตอนนี่ลองเปลี่ยนมาใช้พุทโธ รั้มโม สังโฆ บวกกับนับเลขไปด้วย เป็นพุทโธ รั้มโม สังโฆหนึ่ง พุทโธ รั้มโม สังโฆสองไปเรื่อยๆ ฟุ้งน้อยลง เวทนาปวดขามาเร็วขึ้น นั่งไปไม่ถึงชั่วโมงปวด ชอบคันหรือเจ็บเหมือนโดนอะไรกัด พอลืมตาดูก็ไม่มีอะไร บางทีคอแห้ง บางทีก็สะดุ้งเป็นระยะ บางทีน้ำไหลออกมา กลับมาถูกทางแล้วใช้ใหม่เข้าค่ะ และยังคิดปัญหาคือสงบสักพักก็กลับไปเช็ดลมหายใจหาย แล้วก็ตั้งออกมา คิดตรงนี้ค่ะ

๒. ในการปฏิบัติทำสมาธิเราจะรู้ได้อย่างไรว่าเราถนัดแบบเจโตวิมุตติหรือปัญญาวิมุตติ หรือต้องลองทำทั้งสองแบบ แล้ววัดผลอย่างไรว่าเราถนัดแบบนั้น เป็นไปได้ไหมว่าตอนปฏิบัติจริงทำประสมกันสองแบบ

๓. เนสัชชิกคืออะไร ต้องปฏิบัติติดต่อกันอย่างน้อยกี่ชั่วโมงเข้าค่ะ

๔. คุณแม่ฝากถามว่าตอนนั่งสมาธิในที่เงียบๆ จะพุ่งออกไปคิดมากกว่าตอนที่ฟังเสียงเทศน์หลวงพ่อร้อมนั่งพุทธโธ จะไม่ค่อยหลุดไหลไปคิด แบบนี้ได้หรือไม่เจ้าคะ กราบขอบพระคุณมาก (นี่คำถามนะ)

ถาม : ข้อ ๑. ในช่วงหลังจิตเสื่อม บวกกับมิจฉาทิฎฐิจะข้ามไปวิปัสสนา

ตอบ : นี่โดยธรรมชาติ โดยธรรมชาติของการประพฤติปฏิบัติมันต้องเป็นอย่างนี้ คำว่าเป็นอย่างนี้คือมันรู้จริงตามความเป็นจริง ถ้ามันรู้จริง เห็นไหม คนเราเวลาภาวนาไม่ได้ก็ล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลานแล้วก็ว่าภาวนานี้จะได้หรือไม่ได้ มรรคผลจะมีจริงหรือเปล่า ทั้งๆ ที่มีการศึกษา ยกหลวงตา เห็นไหม เวลาหลวงตาท่านมีเป้าหมายเลย พอบวชมาแล้ว บวชมาแล้วก็ศึกษาแล้ว ศึกษาแล้วก็อยากไปสวรรค์ พอไปศึกษาแล้วนิพพานมันดีกว่าสวรรค์ก็อยากไปนิพพาน แล้วก็ไปศึกษาต่อ ตั้งปฏิภาณไว้ว่าถ้าจบมหาแล้วจะออกปฏิบัติ

การศึกษาจนมหา ศึกษาตามตำราก็ศึกษาตามสั่งจะความจริงนั้นล่ะ แต่เวลาจะออกบวช เห็นไหม มันก็สงสัยขึ้นมา สงสัยว่ามันจะจริงหรือเปล่า ชีวิตเราทำไปแล้วจะมีผลตอบสนองจริงหรือเปล่า ก็เลยตั้งอธิษฐานใจ อธิษฐานจิตว่าถ้ามีผู้ใดเป็นผู้ที่ชี้แนะ เป็นผู้ชี้แนะ ผู้แนะได้ว่ามรรค ผล นิพพานมีจริง จะมอบชีวิตให้กับองค์นั้นเลย ทั้งๆ ที่ว่าท่านก็ได้ยินชื่อหลวงปู่มาแล้วตั้งแต่เด็กๆ แล้ว ท่านก็ได้ยินชื่อเสียงหลวงปู่มาแล้ว แล้วชื่อเสียงหลวงปู่มันดังคับประเทศไทย แต่เวลาออกปฏิบัติก็ตั้งเป้าว่าจะไปหาหลวงปู่มัน

ตั้งเป้าคือยังไม่ได้เข้าไปหาไง พอยังไม่ได้เข้าไปหาที่ยังสงสัยนะ ทั้งๆ ที่ก็เชื่อมั่นนี่ฟังมา ศึกษา มา เรียนมา แต่ก็สงสัย ได้ยินเกียรติศัพท์ เกียรติคุณหลวงปู่มันมาก็แน่ใจอยู่ แต่ก็สงสัย จึงต้องเข้าไปหาหลวงปู่มัน เห็นไหม พอเข้าไปหาหลวงปู่มัน พอเข้าไปหาหลวงปู่มัน หลวงปู่มันก็บอกว่ามหา มหาทำไม? จะมาหามรรค ผล นิพพานใช่ไหม

เวลาเกียรติศัพท์ เกียรติคุณนั้นเราได้ยิน แต่พอเข้าไปมันได้สัมผัส เห็นไหม มันได้สัมผัส มันได้พิสูจน์เอง หลวงปู่มันท่านก็เทศน์ให้ฟังเลย บอกนิพพานมันไม่ได้อยู่ที่ใดทั้งสิ้น นิพพานอยู่ในหัวใจของคน อธิบายจนผู้ที่ฟังยอมรับ พอยอมรับขึ้นมา ใจที่ว่านิพพานจะมีจริงหรือเปล่า ศึกษาเข้ามาเข้าใจแล้วนิพพานจะมีจริงหรือเปล่า มันจะมีมรรค มี

ผลมีจริงหรือเปล่า ก็ได้รับการแก้ไขจากหลวงปู่มั่น ก็เลยฝากชีวิตกับหลวงปู่มั่นไง นี่พอฝากชีวิตไว้เอาจริงไว้ ปฏิบัติไป เวลามันมีปัญหา ก็แก้ไขกันมาตลอด

อันนี้เข้ามาที่คำถามก็เหมือนกัน เวลาเรายังไม่ได้ปฏิบัติมันก็ยังลังเลสงสัย แต่พอปฏิบัติไปแล้ว เห็นไหม พอปฏิบัติไปแล้วจิตมันลงสมาธิได้ พอมันเสื่อม นี่พอมันเสื่อม พอลงสมาธิได้ เหมือนเรานี้เรากำลังจะไปทำงาน พอทำงานมันมีผลตอบสนอง นู่นก็ได้ นี่ก็ได้ โอ้อโฮ มันภูมิใจนะมันอยากทำให้ใหญ่เลย ทำจนเพลิน พอกลับมาอีกทีหนึ่งมันเสื่อมแล้ว พอกลับมาอีกทีหายไปตามหมดเลย แล้วทำอย่างไรล่ะ? นี่ทำอย่างไร? นี่พอทำอย่างไร เขาถึงบอกว่าช่วงหลังนี้จิตเสื่อม บวกกับมิจฉาทิฎฐิ

คำว่ามิจฉาทิฎฐิตอนมันดีใจ ตอนมันดี พอมิจฉาทิฎฐิ เห็นไหม จะเข้าไปวิปัสสนา เวลาจิตสงบแล้วจะเข้าไปวิปัสสนา พอจิตสงบเรารู้ว่าจิตสงบ แต่เราจะเข้าไปวิปัสสนาคือหัดใช้ปัญญา คือหาเงินแล้ว การหาเงินก็แสนยาก การหาเงินหาทองมาเป็นสมบัติของเราก็แสนยาก แต่เวลาใช้มันสนุกไป เวลาใช้ แหม พอใช้เงินมันง่ายมากเลย แต่พอใช้แล้วมันหมด

นี่ก็เหมือนกัน จะเข้าไปวิปัสสนา วิปัสสนาคือการเอาจิตออกทำงาน จิตที่ไม่มีสมาธิมันทำงานไม่ได้ จิตไม่เป็นสมาธิมันก็เป็นวิปัสสนิก เป็นความรู้สึกนึกคิด เป็นจินตนาการทั้งนั้นแหละ พอจิตมันสงบแล้ว จิตสงบมันมีเงิน พอมีเงินมันออกไปแลกเปลี่ยนสินค้าได้ นี่พอออกไปแลกเปลี่ยนสินค้าได้ พอออกไปวิปัสสนา วิปัสสนาไปแล้วมันเพลิน พอเพลินไปมันก็เป็นอย่างนี้ โดยธรรมชาติเป็นอย่างนี้ทุกคน แล้วเป็นอย่างนี้เป็นส่วนใหญ่ พอเป็นอย่างนี้แล้วทำอย่างไรล่ะ ที่นี้พอเป็นอย่างนี้ทำอย่างไร?

พอจิตมันเสื่อมไปแล้ว ได้อุบายจากหลวงปู่ให้กลับมาพุทโธใหม่ แล้วพุทโธที่นี้มันพุทโธไม่ได้แล้ว มันฟุ้งมากเลย ก็เลยต้องเป็นพุทโธ ชัมโม สังฆะหนึ่ง พุทโธ ชัมโม สังฆะสอง ถูกไหม? ถูก นี่เพราะว่าเราเคยพุทโธ พุทโธ มันเคยทำได้ พอทำได้ก็เลศมันรู้ทัน พอกิเลสรู้ทัน มันทำอะไรมันผลักให้ล้มหมดแหละ หน้าที่ของกิเลสคือการทำลายหน้าที่ของกิเลสนี้ผู้ทำลาย สติปัญญาของเราธรรมะเป็นผู้สร้าง เป็นผู้สร้างหัวใจขึ้นมา เป็นผู้ปลุกปลอบหัวใจขึ้นมา เป็นผู้พัฒนาใจของเราให้สูงขึ้น นี่คือธรรมะ กิเลสเป็นผู้ทำลาย

ผู้ทำลายนี้เอ็งทำดีขนาดไหนกูทำลาย หน้าที่ของกูคือทำลาย หน้าที่ของกูคือทำให้มึงเปลือ หน้าที่ของกูคือทำให้มึงผิดพลาด หน้าที่ของกู เอ็งเคยได้แล้วกูบอกว่า ที่ได้ น้ำมันเป็นวิปัสสนิกมั้ง ที่ได้ น้ำมันฟลุค มั่นคงไม่มีอยู่จริง ทั้งๆ ที่ได้ นะ กิเลสเป็นผู้ทำลาย ถ้ากิเลสเป็นผู้ทำลายมาแล้วมันเสื่อม พอเสื่อมไปแล้ว อันนี้พอพุทโธสู่มันไม่ไหวแล้ว พอพุทโธหนึ่ง พุทโธสองนี่ถูกไหม? ถูก ทำไปเรื่อยๆ ทำไปเรื่อยๆ ทำไปแต่ละหน้าที่ ขณะปรารถนาความสงบเราก็พุทโธหนึ่ง พุทโธสอง พุทโธสามซัดๆ ไปเรื่อยๆ ถ้าจิตสงบแล้วเรารู้ได้

หาเงิน หาเงินจน เห็นไหม เขาไปฝากธนาคาร จณณาการบอกว่าบัญชีนี้ไม่รับ ถ้าบัญชีนี้ถอนแล้วธนาคารจะเจ๊ง มันฝากเยอะเกินไป ฝากจณณาการไม่รับ เราพุทโธ พุทโธจนจิตมันสงบ จนมันสิ้นเปี่ยมไปในหัวใจ สมาธิคือสมาธินั่นละ แล้วออกฝึกหัดใช้ปัญญา ตอนนั้นแหละเพื่อเลย มันมีอยู่ คนที่ฝากธนาคารจณณาการบอกว่าบัญชีนี้ไม่รับนะ เขากลับบัญชีนี้เวลามันโยกไปแล้วธนาคารเจ๊งเลย เพราะมันฝากจนท่วมธนาคาร

นี่ก็เหมือนกัน พุทโธ พุทโธจนจิตมันสงบจนท่วมหัวใจ แล้วทีนี้จะทำอะไร สะดวกใจ พุทโธถูกต้อง ทำของเราไปอย่างนี้ นี่เป็นอุบาย ฉะนั้น ถ้าทำเป็นจริงก็เป็นจริง มันต้องให้รู้จริง เห็นจริงขึ้นมามันจะเป็นของเรา ฉะนั้น เขาบอกว่าเวทนาปวดขามันเร็ว ขึ้น นั่งไม่ถึงชั่วโมงปวด ชอบคัน เจ็บเหมือนโดนอะไรกัด ลืมตาก็ไม่มี บางทีคอแห้ง บางทีสะดุ้ง บางที นี่มันเป็นอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้ตลอด มันเป็นอย่างนี้เพราะอะไร? มัน เป็น เห็นไหม เวลาไม่นั่งภาวนาก็ดูปกติ พอไปนั่งภาวนามันคันยุบคันยิบ มันรื้อยแปด พันเก้า

นี่แหละหน้าที่ของกิเลสผู้ทำลาย กิเลสมันทำลายทุกอย่าง หน้าที่ทำลาย จิตมันสงบ เห็นไหม เวลาจิตมันสงบขึ้นไปมันจะลง มันจะลงจริงหรือเปล่า พอลมหายใจมันละเอียดขึ้นเดี๋ยวมันจะตายแล้วนะ มันโต้แย้งไปหมด นั่งสมาธิก็ไม่ได้ พรุ้งนี้ทำงานไม่ไหว นั่งสมาธิไม่ได้เดี๋ยวมันพิการนะ นั่งสมาธิไม่ได้ ไอ้คนมันเล่นไฟมันนั่งทั้งวันทั้งคืนไม่เห็นเป็นไรเลย มันเพลิน มันจั่วไฟ ๗ วัน ๗ คืนมันนั่งสบายเลย ไอ้คนจะนั่งสมาธิ โอ๊ย เดี่ยวมันพิการนะ นี่กิเลสมันผู้ทำลาย กิเลสหน้าที่ของมัน มันทำลายทั้งนั้นแหละ มันทำลายทุกอย่าง เพียงแต่เราจะมีสติปัญญาเชื่อมันหรือไม่เชื่อมัน

ถ้าเรามีสติปัญญา สติปัญญามันแยกแยะได้ เราเองเราก็รู้ว่าสภาพร่างกายเรา
ทนได้แค่ไหน ถ้าเรารู้สภาพว่าทนได้แค่ไหน มันก็ต้องสู้กันสุดฤทธิ์ สุดฤทธิ์ เห็นไหม
ธรรมะอยู่ปากตาย ถ้าไม่สุดฤทธิ์นะ เราภาวนาถึง ๘๘ เปอร์เซนต์ กิเลสมันหลบอยู่ตรง ๑
เปอร์เซนต์นั่นล่ะ มันนอนหลับอยู่ เราว่า ๘๘ เปอร์เซนต์เราทำได้สบายมาก แล้วเราก็ก
ออกมา นี่เวลาภาวนาต้อง ๑๐๐ เปอร์เซนต์เต็มทีไปเลย สู้กันสุดฤทธิ์

นี่ก็เหมือนกัน ภาวนาสุดฤทธิ์ ธรรมะอยู่ปากตาย แล้วถ้าสุดฤทธิ์แล้วนะมันเป็น
อย่างไรเป็นกัน แล้วเดี๋ยวพอออกจากภาวนาแล้วนะ ออกจากภาวนาเดี๋ยวเราไปหาหมอ
กัน เดี่ยวคนอื่นพาไปหาได้ไม่ต้องกลัว ไม่ต้องวิตกกังวลว่าจะเป็นอย่างนั้น จะเป็นอย่าง
นี้ ไม่ต้องไปวิตกกังวลหรอก มันสอดไปทุกเรื่อง กิเลสมันสอดไปทุกเรื่อง

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า แล้วตอนที่ว่าลมหายใจมันจะหาย เวลาบางทีมันจะเค็งออกมา ตั้ง
สติดีๆ ตั้งสติดีๆ กำหนดของเราดีๆ หน้าทีของเรา ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เวลาเรา
ปฏิบัติ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในพระไตรปิฎกวิธีการทั้งนั้นแหละ
เหตุทั้งนั้นแหละ เวลาเป็นโศคาบัน เป็นสภิกทาคามี เป็นอนาคามี เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา
ท่านไม่ได้บอกถึงผลเลย เพราะคนที่มันเป็นมันรู้ทั้งนั้นแหละ คนที่มันเป็นมันก็รู้ พอถาม
ถึงวิมุตติหลุดพ้นไป พระพุทธเจ้าพยายามอธิบาย พออธิบายมาเขาบอกว่าพระอรหันต์อยู่
ได้อย่างไร อยู่โดยอายตนะ เขาก็เลยบอกอายตนะนิพพาน อายตนะนิพพานได้หรือ?
อายตนะคือตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ มันนิพพานได้ไหม? แต่ท่านพูดถึงนะในพระไตรปิฎก
มีว่าอายตนะนิพพาน ก็พระอรหันต์อยู่อย่างไร

อายตนะนิพพานคือเป็นพระอรหันต์ เพราะใจเป็นธรรมชาติ แต่ใจนี้มันอยู่ใน
ร่างกายนี้ ร่างกายนี้มีตา มีจมูก มีหู มีลิ้น มีกาย มีใจ มีไหม? มี แต่ในเมื่อธรรมชาติ จิตนั้น
เป็นธรรมชาติไปแล้ว จิตนั้นนิพพานไปแล้ว แต่ธรรมชาตินั้นมันอาศัยอยู่ในร่างกายนี้
พอร่างกายนี้ ร่างกายนี้ก็เลยเป็นธรรมไปด้วย ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจของพระอรหันต์ นี้
อายตนะนิพพาน เออ เขาก็จับหมับเลย อายตนะนิพพานก็บอกเลย อายตนะเป็นนิพพาน
อ้าว ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจเป็นนิพพานได้ไหม? ตานี้เป็นนิพพานได้หรือเปล่า? เป็น
ไม่ได้หรอก แต่ทำไมพระไตรปิฎกว่าอายตนะนิพพานล่ะ? นี่พระอรหันต์กับพระอรหันต์
พูดอะไรเขาเข้าใจกัน ไ้ที่ไม่ใช่พระอรหันต์มันมีปัญหา

นี่พูดถึงว่าในพระไตรปิฎกพูดไว้อย่างนั้น ธรรมกาย กายของพระอรหันต์ก็ธรรมกาย กายที่เป็นธรรมก็กายของพระอรหันต์เป็นธรรม แต่กายของเรานี้กายของเปรต กายของผี กายของเราเวลาตายไม่มีใครเอา กายของเราลงตายสิ ซากศพมีใครเอา? ไม่มีหรอก แต่ถ้าเป็นของพระอรหันต์ล่ะ? แย่งกันนะ แย่งกัน นั่นคือธรรมกาย กายของพระอรหันต์ แต่ของเราไม่ใช่ เวลาเขาไปศึกษาแล้วเขาก็ตีความกันอย่างนั้น นี่พูดถึงว่าในพระไตรปิฎกเป็นวิธีการทั้งนั้น แล้วเราไปศึกษาวิธีการแล้วก็ตีวิธีการนั้นเป็นธรรม แล้วก็ไปไม่ถูกใจ

ฉะนั้น สิ่งที่เราประสบความสำเร็จเราเอาจริงของเรา ถ้าลมหายใจมันจะหาย มันจะขาด ถ้ามีสติปัญญาละ เพราะว่าเวลาพูดแล้วมันอาย เพราะว่าลมหายใจมันจะหายเราเคยเป็นไง เคยจะบอกว่าหลวงพ่อกว่าแต่คนอื่น แต่หลวงพ่อกหางนำคุณเลย เวลาลมหายใจมันจะหายนะ เป็นรณะขอเชิญครับ เราพูดกับลมหายใจนะเวลามันจะสงบไป พอจิตมันเริ่มละเอียดขึ้นมันจะหาย ขอเชิญเลยครับ ขอเชิญเลย สติมันพร้อมอยู่ตลอด มันละเอียดจนไม่มีลมหายใจก็ขอเชิญครับ ขอเชิญครับเพราะอะไร? เพราะมันทำเป็น แต่ถ้าคนไม่ทำเป็น พอลมหายใจมันละเอียดคนละ มันจะหายนะมันจะกลัวตาย มันจะวูบวาบออก มันจะเป็น มันเป็นอย่างนั้น แต่เวลาของเราเราจะเป็นนะ ถ้าลมหายใจมันจะขาดนะขอเชิญครับ ขอเชิญครับ ขอเชิญให้หายครับ เพราะสติมันพร้อม สติมันพร้อม

แต่ก่อนที่ไม่พร้อมมันก็เคยเป็นอย่างนั้น มันก็เค็งเหมือนกัน มันก็เป็นอย่างนี้ แต่พอเวลามันเป็นแล้วนะขอเชิญครับเพราะอะไร เพราะสติปัญญามันทัน สติปัญญามันทันกิเลส สติปัญญามันครอบงำไอ้ผู้ทำลายไว้ แต่ถ้าสติปัญญาไม่ทัน สติปัญญาไม่ทันกิเลส ไอ้ผู้ทำลายนั้นล่ะ กิเลสมันจะทำลายทุกอย่างเลย ลมหายใจจะขาดแล้วนะ ตายแน่ๆ เลย ถ้าคนไม่มีลมหายใจ นี่ถ้าลมหายใจเป็นไป ผู้ทำลายมันทำลายตลอด แต่ถ้ามีสติปัญญาแล้วมันทำลายไม่ได้ นี่พูดถึงข้อที่ ๑

ถาม : ข้อที่ ๒. การปฏิบัติสมาธิเราจะรู้ได้อย่างไร เราถนัดแบบเจโตวิมุตติหรือปัญญาวิมุตติ หรือต้องลองทั้งสองแบบแล้ววัดผลอย่างไรว่าเราถนัดแบบไหน เป็นไปได้ไหมว่าเราจะต้องปฏิบัติจริงทำผสมกันไปสองแบบ

ตอบ : คำว่าสองแบบ เพียงแต่เวลาปฏิบัติไป เห็นไหม มันเป็นปัจจุบัน สิ่งใดที่เกิดขึ้นเรามีสติปัญญาตอนนั้น เราจะได้ประโยชน์ตอนนั้น เอาปัจจุบัน ฉะนั้น ไอ้

ที่ว่าแบบที่เป็นเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ มันเกิดขึ้นเพราะมันมีหลักเกณฑ์อยู่ในพระไตรปิฎก อยู่ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นเจโตวิมุตติคือผู้ที่มีฤทธิ์มีเดชเป็นสายของพระโมคคัลลานะ แต่ถ้าเป็นปัญญาวิมุตติ เป็นผู้ที่ปัญญาเป็นสายของพระสารีบุตร

พระสารีบุตรเป็นเสนาบดีแห่งธรรม คือปัญญาพระสารีบุตรจะละเอียดมาก พระองค์ไหนไปฟังเทศน์พระพุทธเจ้าไม่เข้าใจก็ไปถามพระสารีบุตร พระสารีบุตรก็จะอธิบายให้ฟัง พออธิบายให้ฟังก็จะกลับไปถามพระพุทธเจ้าว่าพระสารีบุตรพูดอย่างนั้นถูกต้องหรือไม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าถ้าเป็นเราอธิบายเราก็อธิบายแบบนั้นแหละ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอธิบายแล้วอธิบายเป็นหัวข้อ อธิบายด้วยความกระชับ แต่คนที่ไม่เข้าใจก็ไปถามพระสารีบุตร แต่เวลาคนที่มฤทธิมีเดช เวลาเขารู้สิ่งใดเขาก็ไปถามพระโมคคัลลานะ

พระโมคคัลลานะ เห็นไหม มันมีอยู่เสมอสมัยพุทธกาล คหบดีเขาเห็นพระทำตัวมันเหลวไหลมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล พระที่ฉัพพัคคีย์ต่างๆ ทำตัวไม่ดี เขาก็ว่ามรรค ผลคงไม่มี เขาอยากจะเห็นว่ามรรค ผลมีจริงหรือเปล่า เขาก็เลยเอาบาตร ไม้จันทน์มาทำบาตรอย่างดีเลย แล้วเอาไม้ไผ่สองลำต่อขึ้นไป แล้วก็เอาขึ้นไปบอกว่าถ้าใครมีฤทธิ์ให้เหาะขึ้นไปเอาใจ พระโมคคัลลานะไปบิณฑบาตทุกวัน เขาก็ประกาศนะ เขาเสียใจบอกว่าไม่มีพระอรหันต์แล้ว มรรค ผลไม่มีแล้ว ไม่มีผู้ใดเหาะขึ้นไปเอาบาตรไม้จันทน์นี้ได้เลย

พระโมคคัลลานะบิณฑบาตไป โยมเขาพูดอย่างนั้นก็ส่งสารเขา ก็บอกลูกศิษย์บอกว่าคุณเหาะขึ้นไปเอาบาตรนั้นซะ ลูกศิษย์ของพระโมคคัลลานะก็บอกว่าอาจารย์เหาะขึ้นไปเอาซะ เพราะฤทธิ์ก็บฤทธิ์ด้วยกัน เจโตวิมุตติใจ ผู้ที่มีฤทธิ์มันเรื่องปกติ นกมันบินได้เป็นธรรมดา ไม่ใช่คนกระจอกเทศนกที่บินไม่ได้ นกกระจอกเทศมันบินไม่ได้นะ แต่นกทั่วไปมันบินได้ธรรมดา

นี่ก็เหมือนกัน พวกเจโตวิมุตติเขาเหาะได้ เป็นเรื่องปกติของเจโตวิมุตติ เป็นเรื่องปกติ เป็นเรื่องธรรมดา พระโมคคัลลานะบอกลูกศิษย์ คุณขึ้นไปเอา เหาะไปเอาซะ ไปรักษาหัวใจของโยมให้โยมเขาชื่นใจ ไม่อย่างนั้นเขาจะเสียใจ ลูกศิษย์ก็บอกว่าท่านอาจารย์ ท่านอาจารย์ก็ต้องเหาะขึ้นไปเอาเอง เกียงกันไปเกียงกันมา ทีนี้ไอ้พวกเดียรฉัตร มันจะมาหลอก มันบอกว่ามันเหาะได้ แล้วมันก็นัดกับลูกศิษย์ไว้ว่าจะบอกว่าพอมันไปนะ

มันแกลังจะเหาะ ก็ให้ลูกศิษย์ตั้งไว้ โห่ ท่านอาจารย์อย่าเหาะเลย ไอ้แค่บาตรใบเดียวให้ เขาเออลงมาให้ก็ได้

เขาก็มาหลอกเอาโยมนี่ มาถึงก็แกลังทำอะไรแล้วก็ไม่เหาะสักที แต่เศรษฐีนี้เขาฉลาดเขาไม่ยอมให้ มีคนมาทำอย่างนี้เขาก็ยิ่งเสียใจมากขึ้น พอเขาเสียใจมากขึ้นนะ สุดท้ายแล้วพระโมคคัลลานะบอกให้ลูกศิษย์เหาะขึ้นไป เหาะขึ้นไปนะแล้วก็ไปหยิบเอาบาตรไม้จันทน์นั้น เหาะ ๓ รอบ ไอ้โฮ เศรษฐีเขาเห็นเขาปลื้มใจนะ มรรค ผล นิพพานยังมีอยู่ มรรค ผล นิพพานยังมีอยู่ มรรค ผล นิพพานไม่ใช่เร็วแหลม มรรค ผล นิพพานไม่ใช่สูญสิ้นไปแล้ว โอ๊ย เขาดีใจมาก นี่เป็นประโยชน์ไหม? เป็นประโยชน์มากเลย ตั้งแต่วันนั้นมาพระยุ่งเลย ก่อนจะบิณฑบาต ถ้าไม่เหาะไม่ใส่บาตร พระต้องเหาะ ไม่เหาะไม่ใส่บาตร

ข่าวนี้อ่าไปถึงพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเรียกพระโมคคัลลานะกับพระลูกศิษย์มา แล้วก็เทศนาว่าการเลย ให้เอาบาตรไม้จันทน์นั้นไปทำลายซะ ต่อไปนี้ห้ามแสดงฤทธิ์แสดงเดช ถ้ามันการแสดงฤทธิ์แสดงเดช ถ้าทางบวกเขาบอกศาสนาจะมั่นคง ถ้าแสดงแล้วเศรษฐียังปลื้มใจเลยว่ามรรค ผล นิพพานยังมีอยู่ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าถ้าอย่างนั้นแล้วก็มิแต่พวกที่เหาะได้เท่านั้นแหละที่จะได้กินข้าว ต่อไปพวกเหาะไม่ได้จะไม่ได้กินข้าว แล้วถ้าไม่ได้กินข้าว ไม่มีปัจจัยเครื่องอาศัย พระจะอยู่กันได้อย่างไร พระจะอยู่ไม่ได้ ศาสนาจะหุดฉิ้นเข้ามา ศาสนาจะเร็วแหลมไป ต่อไปนี้ห้ามทำเด็ดขาด

พอห้ามทำเด็ดขาด พอถึงเวลาแล้วพวกเดียรถีย์ได้ยื่นมันก็ดีใจแล้ว มันไปทำพระพุทธเจ้าเลยให้มาแสดงฤทธิ์ พระพุทธเจ้ารับทำทันทีเลย แสดงยมกปาฏิหาริย์ นี่พูดถึงเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ มันแบ่งกันที่ไหน? นี่มันแบ่งกันมาในพระไตรปิฎก แต่สุดท้ายแล้วมันก็อยู่ที่ว่าครูบาอาจารย์ของเราใครถนัดทางใด ถ่าถนัดทางเจโตวิมุตติ พิจารณาภายในโดยสมาธิ สมาธิพิจารณาภายในเจโตวิมุตติ ถ้ามีสมาธิแล้วพิจารณาภายในโดยปัญญา พิจารณาภายในไม่เห็นภายใน นี่เป็นปัญญาวิมุตติ ถ้าปัญญาวิมุตติ ถ้าครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติเป็น ท่านปฏิบัติรู้มันเป็นความชำนาญของใคร วิทยานิพนธ์ของใคร ครูบาอาจารย์องค์ไหนท่านปฏิบัติมา ท่านถนัดอย่างไรท่านจะสอนไปตามนั้น ท่านจะสอน

เวลาใครไปถามปัญหาท่านจะเทียบเคียงถึงประวัติที่ท่านเคยทำมา แล้วก็เทียบเคียงว่าใคร
อยู่ชั้นไหน

ทีนี้ผู้ที่ภาวนาเป็น เวลาถูกศิษย์ถามจะรู้ว่ามันเป็นปุถุชน ถ้ามันพิจารณาของ
มันได้เป็นกัลยาณปุถุชน ถ้ากัลยาณปุถุชนยกขึ้นเห็นกายได้เป็นโศคาปัตติมรรค ถ้าโศคา
ปัตติมรรคพิจารณาถึงที่สุดมันจะเป็นโศคาปัตติผล ถ้าโศคาปัตติผล ถ้ายกขึ้นสู่ ยกขึ้นสู่
เห็นกายโดยสภิกาคามิมรรค สภิกาคามิมรรคถ้าพิจารณาไปถึงที่สุดแล้วมันจะเป็นสภิกา
คามิผล ถ้ายกขึ้นสู่อานาคามิมรรค ถ้ามันเห็นอสุภะ ถ้าเห็นอสุภะพิจารณาจนสิ้นสุดของ
มันแล้วจะเป็นอนาคามิผล ถ้ายกขึ้นสู่กายของจิต ตัวจิตมันจะเป็นอรหัตตมรรค ถ้า
พิจารณาสิ้นสุดแล้วมันจะเป็นอรหัตตผล มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ ถ้าครูบาอาจารย์ท่าน
เป็นนะท่านฟังผู้ถามรู้เลยว่าผู้ถามพูดอย่างไร รู้อย่างไร ท่านสอนตามนั้นใจ

ฉะนั้น บอกว่า

ถาม : แล้วอย่างไรเป็นเจโตวิมุตติ เป็นปัญญาวิมุตติละ?

ตอบ : เราทำสมาธิไปเราทำความสงบของใจ ถ้าใจสงบแล้วเรารำพึงไปที่กาย
รำพึงไปที่สติปัญฐาน ๔ ถ้าจิตมันจริง สัมมาสมาธิเป็นความจริง ถ้ามันเห็นสติปัญฐาน ๔
มันถึงจะเป็นสติปัญฐาน ๔ ตามความเป็นจริง แต่ถ้าเรานึกเอา เรานึกเอา เราจินตนาการ
เอา เราเห็นสติปัญฐาน ๔ จริงได้ไหม? ได้ เราอุปาทานก็ได้ เราสร้างภาพก็ได้ เรารู้แล้วเรา
ทำได้ นี่เป็นสติปัญฐาน ๔ ปลอม ปลอมเพราะอะไร? เพราะไม่มีสัมมาสมาธิ ปลอม
เพราะใจไม่เป็นสมาธิ ปลอมเพราะใจไม่สะอาดบริสุทธิ์ ปลอมเพราะใจมีกิเลสเป็นผู้
ทำลาย ผู้ทำลายมันทำลายไปทุกชั้นทุกตอนทั้งนั้นแหละ

ฉะนั้น เราจะรู้ได้อย่างไรว่าเราจะทำอย่างไร เราทำความสงบของใจเข้ามา เริ่มต้น
โดยบาทฐานเลย ไม่ต้องไปสนใจว่าจะเป็นเจโตวิมุตติหรือปัญญาวิมุตติ เจโตวิมุตติ
ปัญญาวิมุตติเป็นวิธีการ วิธีการที่ทำสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิยกขึ้นเห็นกายโดยนิมิต เห็น
กายโดยเห็นตามความเป็นจริง นั่นเป็นเจโตวิมุตติ ถ้าทำใจสงบเข้ามา พิจารณา
พิจารณาโดยไม่เห็นกาย พิจารณาโดยปัญญา ปัญญาการเทียบเคียง

ปัญญา เห็นไหม คุณใช้ปัญญาเขาทำงานของเขาเขาใช้ปัญญา นี่ปัญญา
วิเคราะห์ วิจัย นี่ใช้ปัญญา แล้วปัญญาอย่างนี้ก็เป็นปัญญาทางโลกสิ แต่มันมีสมาธิใจ มีสมาธิ

ใจ ถ้ามีสมาธิ จิตเห็นอาการของจิตใจ หลวงปู่คุณย่าบอกว่าจิตต้องเห็นอาการของจิต อาการของจิตคือสติปัฏฐาน ๔ อาการของจิตคือกาย คือเวทนา คือจิต คือธรรม

อาการของจิตคือสติปัฏฐาน ๔ อาการของจิตทั้งหมด จิตมันสงบมันถึงเห็นใจ ถ้าจิตมันไม่สงบนะ อาการของจิตกับจิตมันเป็นอันเดียวกัน อาการของจิตเพราะเราเป็นหมด อาการของเรามันเป็นอาการ แต่ไม่เห็นตัวจิตใจ อาการคืออารมณ์ อาการคือความรู้สึกนึกคิด อยู่ที่อาการใจ แต่จิตมันไม่สงบใจ แต่จิตสงบแล้วจิตเห็นอาการของจิต อาการของจิตคือสติปัฏฐาน ๔ ถ้าเห็นจริงตามความเป็นจริงมันก็เป็นวิปัสสนาใจ ถ้าเป็นวิปัสสนามันถึงเป็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง

ฉะนั้น หรือต้องทำสองแบบ ยิ่งลำบากเข้าไปใหญ่เลย ทำแบบเดียวก็ทำไม่รอดอยู่แล้ว ยังต้องมาทำสองแบบ สามแบบ จะสองแบบ สามแบบ แปดแบบ สิบแบบ ถ้าเป็นปัจจุบันเป็นหนึ่งเดียว ทำปัจจุบันเรา ทำปัจจุบันเรา ทำของเราให้เป็นจริงขึ้นมา จิตสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาต้องฝึกหัด การฝึกหัด เห็นไหม ฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาอบรมสมาธิก็เป็นปัญญาโลกๆ ปัญญาที่เรารู้เท่าทันอารมณ์ ปัญญาทางโลกคือปัญญา รู้เท่าทันอารมณ์ รู้เท่าทันความคิด มันก็วาง วางก็เป็นสมาธิ พอเป็นสมาธิแล้วนี้จิตเห็นอาการมันจับพิจารณา อันนั้นจะเป็นวิปัสสนา

วิปัสสนามันต้องมีเหตุ มีผล มีการกระทำ มีเรา มีเขา มีผู้กระทำ มีผู้ถูกระกระทำ มีจิตเห็นอาการของจิตจะเป็นวิปัสสนา แต่ขณะที่รู้เท่าทันอารมณ์มันไม่มีผู้กระทำ มันไม่กระทำใคร มันยังไม่เห็นตัวตน ยังไม่มีผู้กระทำ เห็นไหม นี่เราถึงทำความสงบของใจ ไม่ต้องไปหวังว่าจะทำสองแบบ สามแบบ แปดแบบอะไรนี้ไม่ต้องไปสนใจ ทำความสงบของใจเข้ามา อย่างทำเมื่อกี้ถ้ามันถูกฝึกเราก็เหตุผลของเราเข้ามา แล้วมันจะทำได้ มันจะเป็นปกติของเรานะ นี่พูดถึงว่าจะเป็นเจโตวิมุตติหรือปัญญาวิมุตติ เจโตวิมุตติหรือปัญญาวิมุตติใจเป็นผู้เป็น ใจเป็นผู้ที่ประพฤติกปฏิบัติ ใจเป็นผู้ที่การกระทำ เราทำความเป็นจริงของเราเพื่อประโยชน์กับเรา

ถาม : ๓. เนสัชชกคืออะไรคะ ต้องปฏิบัติอย่างไร อย่างน้อยก็ชั่วโหมงเจ้าคะ

ตอบ : เนสัชชกคือเป็นรูปดวงควัตรข้อหนึ่ง การถือเนสัชชกคือไม่นอน ไม่นอนส่วนใหญ่แล้วเขาไม่นอนตั้งแต่กลางคืน เวลาเรานอนไม่นอน แต่ที่จะรู้ได้ว่าจะขาดเนสัช

ซิกหรือไม่ขาดเนสซซิกคือหลังติดพื้น ถ้าหลังไม่ติดพื้นมันนั่งอยู่มันนั่งหลับ เพราะคนเราภาวนาไปแล้วมันสัปหงกโงกวงมันหลับได้ แต่ถ้าหลังไม่แตะถึงพื้นไม่ถือว่าขาดเนสซซิก แล้วอย่างนี้อยู่ที่เราตั้งใจ เราตั้งตั้งแต่ ๖ โมงเย็นถึง ๖ โมงเช้า คือพระอาทิตย์ขึ้นส่วนใหญ่พระอาทิตย์ขึ้นภายในหนึ่งวัน แต่ถ้าเนสซซิก ๗ วัน ๗ วันก็ทั้ง ๗ วันเลย ไม่นอนเลย

บางทีถ้าเนสซซิก เห็นใหม่ ไม่นอนกลางคืน เขาไปพักผ่อนตอนกลางวัน คือเขาไปพักผ่อนตอนไหนเขาพักผ่อนได้ไง ถ้าตั้งอธิษฐาน เนสซซิกคืนหนึ่ง เริ่มต้นจากหนึ่งคืน ตั้งแต่ ๖ โมงเย็นถึง ๖ โมงเช้าว่าอย่างนั้นเลย ตั้งแต่ ๖ โมงเย็นถึง ๖ โมงเช้าถือเนสซซิก นี้อย่างน้อย เขาบอกว่าอย่างน้อยมันก็ชั่วโงก ก็ชั่วโงก นี้ตั้งแต่ ๖ โมงเย็นถึง ๖ โมงเช้า นี้พูดถึงถือเนสซซิกเขาไม่นอนหนึ่งคืน แต่ผู้ที่เข้มข้นไม่นอนสามเดือน ไม่นอนหนึ่งปี ไม่นอนตลอดไป แล้วไม่นอนตลอดไปอยู่ได้ไหม? ยิ่งกว่าได้ เวลาเขาไม่นอนเลย เวลาเขาไม่นอนเลยจิตมันสงบ นี่มันเข้าฌานได้ เข้าสมาบัติได้ ไปพักในนั้นสบายมาก เข้าไปถึงในนั้นแล้วไปพัก ออกมานี้สดชื่นมาก ถ้าเขาทำได้อย่างนั้นเป็นปกติของเขาเลยนะ มีผู้ทำได้มี

ฉะนั้น เพียงแต่ว่าเนสซซิกคืออะไร? เนสซซิกคือชุดวงจรที่เวลามันเป็นเครื่องขัดเกลา ถ้าเนสซซิกเราไม่นอนเลย เราอยู่อย่างนั้นไปเลย ไม่นอนมันก็เลยกลายเป็นถ้ำออกทิวทัศน์หนึ่ง กลายเป็นแบบว่าเป็นสมาธิอันหนึ่ง เป็นแบบผู้ที่เข้าฌานสมาบัติได้อยู่อย่างนั้น แต่มันไม่เกิดปัญญา เนสซซิกมันเป็นสมาธิ ชุดวงจรเป็นเครื่องขัดเกลาภิเลส เนสซซิกเป็นปัญญาหรือเปล่า ถ้ามันเป็นปัญญาต้องเจียน ป.ปลา ญ.หญิงสติปัญญาเป็นปัญญา เนสซซิกเป็นเนสซซิก เนสซซิกเป็นวิธีการต่อสู้กับกิเลสเพื่อทำความสงบของใจอย่างหนึ่ง เนสซซิก

ฉะนั้น เนสซซิกมันเป็นวิธีการ เป็นเครื่องขัดเกลา เป็นอาวุธ อาวุธที่เข้าไปต่อสู้กับไอ้พวกทำลาย ฉะนั้น เนสซซิกนี้พระป่าทำเป็นเรื่องปกติ ไอ้ของอย่างนี้เป็นเรื่องปกติ พระป่าเขาทำเยอะมาก นี่ว่าเนสซซิกคืออะไรคะ

ถาม : ๔. คุณแม่ฝากถามว่าตอนนั่งทำสมาธิเจียบๆ มันจะพุ่งออกไปคิดมากกว่าตอนที่ฟังเทศน์หลวงพ่อกับนั่งพุทโธไปด้วย จะไม่ค่อยหงุดหงิด ไม่ไหลไปแบบนี้ได้หรือไม่คะ

ให้รู้เอง ปฏิบัติเองรู้เองมันจะเป็นประโยชน์มาก อันนั้นมันจะต่อไปได้อีก แต่เราจะรีบตอบข้อนี้ก่อน เพราะว่ามันจะได้เป็นช่วงเป็นตอนไป

ถาม : ข้อ ๑๖๕๘. เรื่อง "เห็นกาย จิต ไหว"

กราบเท้าหลวงพ่อกีที่เคารพอย่างสูง กระผมเคยเขียนมาถามปัญหาหลวงพ่อกีหลายครั้ง ครั้งล่าสุดโดนหลวงพ่อกีเอา สงสัยเขียนไม่ละเอียด ทำให้ผมนึกโกรธอยู่นาน คิดว่าไม่เขียนมาถามอีกแล้ว แต่สุดท้ายติดปัญหาภาวนา คิดว่าคงไม่มีใครที่จะสามารถไขปัญหาผมให้ชัดเจนเท้าหลวงพ่อกี เลยต้องเขียนมาถามอีก ด้วยความละเอียดตัวโกรธของตัวเองเสียเต็มที แต่ก็หวังว่าหลวงพ่อกีจะเมตตาและให้อภัยลูกหลานโง่ๆ ผู้อภิวาสนาด้วยเถิด

ปัญหามีอยู่ว่า (จะเขียนโดยละเอียดกันความเข้าใจคลาดเคลื่อน อาจาวนิตหนึ่ง) โดยปกติจิตผมเมื่อกำลังสมาธิมันพอ เวลามันรวมลงมันจะวิ่งไปจับเวทนาก่อน จับได้แล้วมันจะพิจารณาแล้ววิ่งไปหากาย จะปรากฏกายส่วนนั้นๆ ขึ้นมา แล้วมันจะพังทลายลงไป แล้วมันจะย้อนมาที่จิต ทุกข์ที่จิตดับ เวทนาคับ ทุกสิ่งดับหมด จิตลงสู่ความว่าง ถ้าจิตถอยออกมา และกำลังมันพอมันจะทำแบบเดิมซ้ำแล้วซ้ำเล่า เป็นอย่างนี้อยู่เป็นปีๆ จนสุดท้ายจิตเด่นเหมือนลอยอยู่กลางอากาศ มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่รู้เรียกว่าอะไร เพราะตอนนั้นมันไม่มีคำพูด ไม่มีสมมุติบัญญัติว่าอะไร มันลอยวนอยู่รอบจิต สติปัญญามันจะเข้าไปจับพิจารณาเข้าใจแล้วปล่อย เข้าใจแล้วปล่อย

ผมก็ติดอยู่ตรงนี้เป็นปีๆ จนเขียนมาถามหลวงพ่อกีอย่างไรต่อ หลวงพ่อกีให้คำชี้แจงจนไปต่อได้ คือปล่อยถึงที่สุดแล้วไม่ให้อ่อน เมื่อไม่ให้อ่อนสติปัญญามันก็เลยมาจับที่ตัวจิตเสียเอง สติปัญญามันหมุนรอบจิต เห็นมีวัตถุบางอย่างเหมือนสิ่งนั้นปักฝังอยู่จิตอีกหลายอันด้วย สติปัญญามันสามารถเห็นรอบดวงจิตขณะเดียวได้จริงๆ เมื่อสติปัญญาหยั่งลงที่ลุ่มอันไหน จิตมันจะเห็นโทษว่าลุ่มนี้ก็ไม่ใช่ จิตมันเป็นของแสง จิตมันสำรวจกลิ่นที่ออกทุกอัน จิตมันถอนลุ่มนี้ออกทุกอัน มีสติปัญญาหยั่งถึงเหมือนคนที่อาเจียนของแสงออกจากท้อง แต่จิตถอยออกมาเป็นปกติ

พอจิตถอยออกมาเป็นปกติผมก็รู้สึกเหมือนคนตายแล้วเกิดใหม่ จน ณ ปัจจุบันนี้ จิตมันรวมลง มีกำลัง มันก็จับเวทนากแล้ววิ่งไปหากายอีก แต่ปัญญามันมีอยู่ว่ากายนี้มัน

ปรากฏละเอียดขึ้น คือเมื่อก่อนมันจับกายแล้วมันจะพังทลายทันที แต่ตอนนี้มันค่อยๆ หลุดออกไป เห็นหนัง เนื้อ เอ็น เส้นเลือด เซลล์ กระจุกชัคอย่างกับใช้กล้องจุลทรรศน์ เจอบางที่จิตผมมีอาการไหว หวาดกลัว ซึ่งเมื่อก่อนมันเจอบางที่น่าเกลียด เจอบาง พังทลายทั้งตัวมันก็ไม่แสดงอาการอย่างนี้

ขอหลวงพ่อบุญตาชี้แนะด้วย ผมไม่รู้จะไปถามใครแล้วจริงๆ นี่กว่าเมตตาคุณก ลูกกาเถอะครับ ผมเขียนมาด้วยความบริสุทธิ์ใจจริงๆ ไม่มีอย่างอื่นเจตนาแอบแฝงเลย จำนวนที่ใช้ติดตามนิสัยของข้าพเจ้าครับ

ตอบ : นี่เป็นพระเนาะ เมื่อก่อนเขียนมา เขียนมาเยอะ แล้วเราก็ตอบไปเรื่อย แต่สุดท้ายที่เอ็ด เอ็ด เวลาเราเอ็ดนะเราเอ็ดกระดาก เพราะมันเป็นตัวหนังสือ แล้วเขา เขียนมาก็เอ็ดกระดาก เอ็ดกระดาก ไม่เห็นคนหรอก เขาบอกว่าพอโดนเอ็ดนี้โกรธมาก จะไม่เขียนมาหาหลวงพ่อกอีกแล้ว โกรธมาก อ้าว ก็เขียนมา เขียนมาก็ตอบไป พอดตอบไป แล้วเราตอบผู้ที่เขียน แต่เวลาเขียนมามันมีอะไรทะแม่งๆ ใจ

พอทะแม่งๆ มันก็ต้องเผด็จ เพราะว่าเวลาตอบปัญหาต่อหน้ามันชักไข่ได้ มัน ชักไข่ มันหาเหตุผลได้ แต่เวลาเขียนเป็นตัวกระดากมา กระดาก ผู้ที่เขียนกระดากมา เขาบอกว่าในเว็บไซค์ เขามีกฎเลยนะ ในเว็บไซค์ในอินเทอร์เน็ตนี้ กฎอันแรกคือว่าอ่าน แล้วห้ามเชื่อ กฎอันแรกเลยอ่านเว็บไซค์ ดูในเว็บไซค์อ่านแล้วห้ามเชื่อ ห้ามเชื่อแล้วเรา เทศน์ธรรมะออกเว็บไซค์ไป แล้วคนอ่านทั่วประเทศเลยเขาจะเชื่อเราหรือเปล่าไม่รู้ อัน แรกเลยอ่านแล้วห้ามเชื่อ

ฉะนั้น เวลาเขียนมา เขียนมามันเป็นกระดากมาแผ่นหนึ่ง เราก็วินิจฉัยของเราว่า อะไรควรและไม่ควร แต่ถ้าเป็นปัญหาธรรมะเราตอบอยู่แล้ว แต่ปัญหาธรรมะเพราะ อะไร? เพราะว่าเราจะตอบปัญหาธรรมะเพราะว่าเราบวชใหม่ๆ เราโดนพระหลอกมาก สมัยที่เราบวชใหม่ๆ ครูบาอาจารย์เยอะนะ ครูบาอาจารย์ หลวงปู่สิงห์ทอง หลวงปู่จวน ครูบาอาจารย์ยังมีชีวิตอยู่ทั้งนั้นแหละ ครูบาอาจารย์มีชีวิตอยู่หมด เราอยู่กับครูบาอาจารย์ ที่เป็นคุณธรรม มีคุณธรรมมีชีวิตหมดเลย แล้วเราไปศึกษาพวกนี้ ศึกษา

ไม่ใช่ครูบาอาจารย์ที่เอ๋อชื่อมานะ เราไปศึกษาจากพระที่ว่าจากเริ่มต้นบวชใหม่ๆ ก็พระที่ระดับเดียวกัน เราโดนหลอกมาเยอะ เราโดนหลอกมาเยอะมาก โดนหลอกจน

ครั้งแรกเลยที่จะไม่โดนหลอกก็เข้าไปหาอาจารย์จวน ไอ้ที่ว่าความสงบทั้งหมด อวิชชา
 คับมันต้องเป็นพระอรหันต์ เรารู้ไม่ได้เป็นพระอรหันต์หรอก แต่พอเข้าสมาธิแล้ว
 อวิชชามันดับ มันก็เรียกร่องพระอรหันต์ ก็อวิชชามันดับหมดแล้ว อวิชชาดับโดยการ
 เข้าสมาธิไง กดไว้ไง แล้วไปหาใครก็ตอบไม่ได้หรอก ผู้ใครก็ตอบไม่ได้เพราะเราถึง
 เก่ง

สุดท้ายพอไปถึงอาจารย์จวนนะ อวิชชาอย่างหยาบท่านสงบตัวลง จริงไหม? จริง
 เพราะอวิชชามันสงบจริงๆ นี่คนเป็นไง พอมันไม่เป็นมันก็แกลไปเรื่อยแหละ แต่คนเป็น
 เห็นไหม อวิชชาอย่างหยาบของท่านสงบตัวลง อวิชชาอย่างกลางๆ ในหัวใจท่านอีก
 เยอะแยะเลย แล้วอวิชชาอย่างละเอียดในหัวใจท่านอีกท่วมท้นเลย โอ๊ย มันถึงงไม่ออก
 เลย แต่ก่อนก็จะหาคนบอกอย่างนี้ แต่มันไม่มีใครบอก บอกก็บอกไม่ได้ พอไปเจอหลวง
 ปู่จวนพูดอย่างนี้ดูมเท่านั้นแหละจบเลยนะ ไซ้ อวิชชาไม่ได้ดับหรอก ไอ้อารมณ์ฟุ้งซ่าน
 มันดับ อวิชชายังเต็มหัวใจ

ตั้งแต่นั้นมาก็เริ่มต้นใหม่ ทำความสงบใหม่ ผู้ใหม่ ทำจนได้เหตุได้ผล เพราะ
 อะไร? เพราะว่าคนที่เข็นก็ถือปฏักอยู่ ถ้ากิเลสมันปลิ้นปล้อนมาเอาปฏักสับหัวเลย กิเลส
 มันกลัวปฏักของอาจารย์ ไม่ได้กลัวเรานะ กลัวปฏักของหลวงปู่จวน มันก็เริ่มภวานา
 ขึ้นๆ มันก็ดีขึ้นๆ ดีขึ้น โอ้โฮ มันก็ไปได้แน่ะ พอเครื่องบินตก โอ้โฮ คอตกละเลยล่ะ พอ
 เครื่องบินตกท่านก็เสียชีวิต พอเสียชีวิต คิดดูสิคนที่คอยบอกเราเสียชีวิตเราจะไปไหน
 หมดที่พึ่งนะ จากโดนหลอกมานี้มันเจ็บซ้ำ โดนหลอกมา โอ้โฮ โดนหลอกเยอะมาก
 โดนหลอกมาเยอะ แล้วพอมารู้ความจริงท่านก็มาตายซะ ตายจากไป เราถึงหักหัวเข้า
 บ้านตาตไฉ เพราะคนโดนหลอกจนเจ็บ

ฉะนั้น เพราะเราเป็นอย่างนั้น เราอยู่สภาพอย่างนั้นมาเราถึงสงสารคนปฏิบัติ ไอ้
 ที่เราตอบปัญหาๆ อยู่เนี่ย อย่างที่หลวงตาท่านพูด เวลาคนเอาหนังสือไปแจกในวัดท่าน
 ตอนสมัยที่ยังไม่ออกมาช่วยชาติ ท่านบอกไม่ให้แจก เรามั่นใจว่าเราสอนไม่ผิด ท่าน
 มั่นใจว่าท่านสอนไม่ผิด แล้วท่านจะบอกว่าหนังสือที่เข้ามาส่วนใหญ่มันผิด แล้วก็มา
 อ้างอิงท่าน แจกโดยผ่านมือท่าน ท่านจะพูดคำนี้ไง หลวงตาเวลาท่านพูดอะไรท่านมี
 ความหมายเยอะนะ แต่คนไม่เข้าใจเอง ท่านบอกว่าตำรับตำราของท่าน ของวัดป่าบ้าน

คาดที่ท่านแจกอยู่ท่านแน่ใจว่ามันไม่ผิด มันถูกต้อง มันไม่ผิด ความหมายมันคือว่า หนังสือเล่มอื่นผิด แต่ท่านไม่พูดตรงๆ

ท่านบอกว่าหนังสือของท่าน สมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ที่ท่านพิมพ์แจก หนังสือของท่านแน่นอน ถูกต้อง เรามั่นใจว่าเราสอนไม่ผิด แล้วคนก็จะเอาหนังสือมาให้ท่านแจก ท่านบอกว่าไม่รับแจก หนังสือไม่ให้เข้าบ้านคาด หนังสือที่ท่านไม่ให้เข้ามาแจก แล้วพอออกมาโครงการช่วยชาติท่านไม่มีเวลามาตรวจสอบหนังสือแล้ว ไอ้พวกที่ทำๆ มากี่อ้างว่าหลวงตาตรวจแล้ว หลวงตาตรวจแล้ว ไม่ได้ตรวจ มันอ้าง ไม่ได้ตรวจ มันเลยผิด ผิดตรงไหน ผิดตรงวิธีการ ใครชอบอะไรก็จับยึดเข้าไปว่าหลวงตารับประกัน ใครชอบอะไรก็จับยึดเข้าไปในหนังสือนั่น

นี่ไงมันโดนมาเยอะ มันโดนมาเยอะมันก็เลยเห็นใจ เลยพูดอยู่นี้ ถ้าอย่างนั้นไม่พูดนะ ถ้ามันมีใครพูดได้เราไม่พูด ถ้ามีใครสอนได้นะก็จะกลับไปนอน แต่มันไม่มีมันถึงพูดอยู่นี้ เพราะอะไร? เพราะเราโดนหลอกมาเยอะ เราโดนหลอกมาเยอะ เราโดนหลอกมาเยอะ มันเลยฝังใจ เพราะคนมันเคยโดนหลอก มันถึงรู้ว่าใครหลอก นี่หลวงพ่อย่าว่าผมสิ ผมโกรธไปแล้วทีหนึ่งนะ หลวงพ่อย่าทำให้ผมโกรธอีกสิ นี่พูดถึงก็เอ็งโกรธไง กูก็เลยพูดอย่างนี้ไง ทีนี้บอกว่ามันก็เลยเป็นอย่างนี้ ฉะนั้น ไอ้ปัญหานี้จบแล้ว จบ ถ้าเป็นปัญหาธรรมะมาเราตอบทั้งนั้นแหละ แต่ที่ว่าที่มันผ่านไปมันผ่านไปแล้ว

ฉะนั้น ที่ว่าเริ่มต้นตั้งแต่เขียนให้ชัดๆ ไอ้ครั้งแรกที่ว่าหลวงพ่อบอกเอง หลวงพ่อบอกว่ามันปล่อยแล้วไม่ให้มันปล่อย เวลาพิจารณาแล้วมันปล่อยใช่ไหม คือมันปล่อย ทุกคนเวลาจิตสงบแล้วพิจารณากาย พิจารณากายจบแล้วก็คิดว่าจบไง มันไม่จบหรอก คูสิ เวลาหลวงตาท่านปฏิบัติท่านพิจารณาอสุภะ อสุภะจนหายไปหมดเลย แต่ท่านบอกว่าไม่มีเหตุไม่มีผลไม่เอา ไม่มีเหตุไม่มีผล เพราะพิจารณาไปไอ้ผู้ทำลาย เวลาสติปัญญาทันมันแล้วมันหลบหลีก คือมันซุกตัวอยู่ มันไม่เห็นตัวมันเลย พอไม่เห็นตัวมันเราคิดว่ามันไม่มีไฉน เวลาคนปฏิบัติไปบอกว่าพิจารณาแล้วมันไม่มี มันว่างหมด มันไม่มี

นี่ผู้ทำลายมันฉลาด มันแฝงตัว กิเลสมันบังเงา มันหลบหลีกไฉน ถ้าหลบหลีกแล้วท่านถึงตั้งสัจจะขึ้นมา ธรรมดาเราต้องพิจารณาอสุภะใช่ไหม หลวงตาเวลาท่านพิจารณาอสุภะท่านพิจารณาอสุภะด้วย พิจารณาอสุภะจนมันว่างหมดเลย พอมันว่างหมดท่านบอกว่ารับไม่ได้เพราะไม่มีขณะจิต เวลาเราไปส่งของ เวลาเขาทำธุรกิจไปส่งของ ไม่มีผู้รับเรา

กล้าให้เขาไหม? เราวางไว้เขาก็ล้มหมด เขาก็ขโมยหมดนะสิ เราจะส่งของไปใช้ไหมก็ต้องมีผู้เซ็นรับใช้ไหม อ้าว เซ็นรับของฉัน ฉันได้ส่งแล้ว เอาไปรับสินค้านั้นมา

นี่ก็เหมือนกัน พิจารณาสุกะ พิจารณาแล้วมันหายไปเลย ไม่มีผู้รับรู้ ไม่มีผู้รับของ แล้วของฉันอุตสาหกรรมมา อุตสาหกรรมพิจารณาสุกะมาเต็มที่แล้ว แล้วก็มาทิ้งไว้แบบนี้ แล้วฉันก็กลับ แล้วฉันจะได้อะไรล่ะ? ท่านบอกไม่มีขณะจิต ไม่มีใบรับของ ไม่มีคนเซ็นรับ ไม่มีคนเซ็นรับท่านก็เลยตั้งสุกะขึ้นมา ตั้งสุกะขึ้นมา เห็นไหม ธรรมดาเราต้องพิจารณาสุกะ พิจารณาจนมันไม่มีแล้วท่านตั้งสุกะขึ้นมา พอตั้งสุกะท่านพิจารณาซ้ำๆ ซ้ำขึ้นมา ซ้ำจนไอ้ผู้รับมันแสดงตัว พอแสดงตัวขึ้นมา ก็ไหนว่าไม่มีใจ ไหนว่าไม่มี ท่านพิจารณาซ้ำๆ ๓ วันมันเริ่มแสดงตัว ยอมแล้วๆ ไหนๆ ยอมแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน เราพิจารณาแล้วปล่อย พิจารณาแล้วปล่อย แล้วมันปล่อยอะไรล่ะ? ก็เลยไม่ให้ปล่อยบ้างใจ เห็นไหม เวลาคนพิจารณา พิจารณาขั้น ๕ พิจารณาขั้น ๕ พิจารณารูป พิจารณาเวทนา พิจารณาสังขาร พิจารณาจบแล้ววางหมดเลย วางหมดเลย เราบอกว่าจับมันพิจารณา ในรูปมีขั้น ๕ ในเวทนามีขั้น ๕ ในสัญญา มีขั้น ๕ ขั้นในขั้น ถ้ามันพิจารณาถึงที่สุดมันเห็นโทษนะมันขาด ถ้าขาดสังโยชน์ต้องขาด ถ้าไม่ขาดไม่ขาดต้องมีอุบายพิจารณาแยกแยะ พิจารณาอนุโลม ปฏิโลม พิจารณาย้อนกลับ พิจารณามันไป ถ้าไปไม่ได้พิจารณาสวนกลับมา พิจารณาแยกแยะ

นี่ขั้นของปัญญาไง ขั้นของปัญญาไม่มีขอบเขต แล้วถ้ามันจะจบ มันมีผู้รับของ มีผู้วางบิล มีผู้จ่ายตังค์ มันมียถาภูตังกิเลสมันขาด มันเกิดญาณทัสนะ รู้ว่ากิเลสขาด มันเห็นกิเลสตาย มันมีการพลิกศพกิเลส มันมีการชันสูตรพลิกศพ มีทุกอย่างพร้อม แล้วเป็นอย่างไรรึล่ะ? คนเป็นเขารู้กัน คนเป็นเขารู้ ไอ้พวกไม่เป็นก็ไม้กันไป เราโดนหลอกมาเยอะ โดนหลอกมาเยอะจริงๆ คนนั้นก็หลอกอย่างหนึ่ง คนนี้ก็หลอกอย่างหนึ่ง ตอนบวชใหม่ๆ โดนหลอกมาเยอะ พอโดนหลอกมาเยอะ

เราไม่ใช่จะไปแก้แค้นใครนะ เราสอนทุกวัน เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เราไม่จองเวรจองกรรมใครหรอก แต่เรารู้ว่าที่สังคมมันหลอกมันหลอกกันอย่างไร แล้วไอ้คนที่ไปปฏิบัติโดนหลอกทั้งนั้นแหละ ไม่ต้องบอกให้คนปฏิบัติมาคุยให้เราฟังหรอก อาจารย์มิ่ง คุณก็รู้ว่ามันหลอกอยู่แล้ว คุณจะล่อกับอาจารย์มิ่ง ไม่ใช่ล่อกับพวกมิ่ง ไอ้พวกที่ไปปฏิบัติมา คืออย่างนั้น คืออย่างนี้ เอ็งไม่ต้องพูดหรอก เขื่อไม่ต้องมาพูด ไอ้เพลงค้อน

มึงไปให้ปลากิน ไม่ต้องมาคุยกับกู ไร้สาระ ไอ้พวกเพลงต้อน กูจะคุยกับอาจารย์มึง กูจะคุยกับต้นข้าวุ่น ไอ้พวกเพลงต้อนไม่ต้องมาพูด ไร้สาระ นี่ไงเวลาคุยกัน

นี่พูดถึงว่าทำไมหลวงพ่อดีต้องโกรธ ไม่ได้โกรธหรอก เพียงแต่ว่าในสังคมมันก็หลอกกันอยู่แล้ว เราก็ไม่ควรเป็นอย่างนั้น ฉะนั้น ไอ้ที่ว่าปล่อยๆ มันดีขึ้น พอมันดีขึ้น มันพิจารณาแล้ว เขาว่าหลวงพ่อบอกว่าไม่ให้ปล่อย ถ้าปล่อย เริ่มต้นพิจารณาคนที่มันแบกรับของหนักมามันต้องพิจารณาเพื่อให้ปลดวงลง ถ้าปลดปล่อยมันถูกแล้ว ถูกแล้ว พอพิจารณาไป นี่ก็เลสผู้ทำลายมันก็เอาอาการปล่อยนั้นมาเป็นที่อยู่อาศัยที่หลบเลี่ยง แล้วเราก็ต้องพลิกเพลงกลับมา ถ้าพลิกเพลงกลับมาให้มันจริงจังขึ้นมา ให้มันเป็นวิปัสสนา ให้มันเป็นปัญญารู้แจ้ง รู้แจ้งที่ไหน? รู้แจ้งในใจเรานี่ไง รู้แจ้งในความสงสัยนี่ไง รู้แจ้งในความมืดมนนี่ไง มีมโนมธการ มีมโนมสงสัยอยู่นี้ให้มันรู้แจ้ง รู้แจ้งด้วยการวิปัสสนา ถ้าวิปัสสนาเดี๋ยวมันจะมีเห็นผู้รับ ผู้ทำลาย

ฉะนั้น เขาบอกว่าพอหลวงพ่อดีอย่างนั้นแล้วมันก็ดีขึ้น พิจารณาจนผมเกิดใหม่ เกิดใหม่แต่กิเลสมันยังไม่ขาด เกิดใหม่ เกิดเก่าไม่สำคัญ สำคัญว่าสังโยชน์มันขาดไป รู้ขณะจิตนั้นละสำคัญกว่า ถ้าเกิดใหม่แล้วก็ดีแล้วเป็นคนดีขึ้นมา เพราะเราปฏิบัติแล้ว แล้วตอนนี้ก็กลับมาถามต่อเนื่อง อันนี้ของเก่าใช่ไหม

ถาม : ในปัจจุบันนี้ ในปัจจุบันนี้พอเข้าไปที่เนื้อ ที่เอ็น ที่กระดูกแล้วมันเกิดอาการ มันเกิดอาการที่ว่าเมื่อก่อนไม่มีอาการแบบนี้เลย เดียวนี้เกิดอาการเครียด เกิดอาการต่างๆ

ตอบ : ถ้าผู้สร้าง ผู้ทำลายมันยังไม่ได้จบไป กิเลสมันยังไม่จบไป ถ้ามันจบไปแล้วมันจะเกิดอาการอย่างนี้ได้อย่างไร เกิดอาการเครียดนี้ หนึ่งถ้ากายมันขาดไปแล้วมันก็คือจบ ถ้ากายมันไม่ขาดมันยังมีอยู่ ถ้ามีอยู่ พอกิเลสมันรู้ตัวแล้ว ทีนี้พอจะพิจารณามัน รังเกียจ มันเจอความน่ารังเกียจ เจออะไร เจอน่ารังเกียจ นี่อรรถกถาญาณุโยค กามสุขัลลิกานุโยค ต้องพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ จนกว่าหัวใจเรามันจะสมดุล สมดุลคือมัชฌิมาปฏิปทา มันทางไปส่วนใดส่วนหนึ่ง

อรรถกถาญาณุโยคคือความลำบากเปล่า กามสุขัลลิกานุโยคคือความสุข ความสงบ ทำที่ไรดีทุกทีเลย ทำที่ไรได้พวงมาลัยเต็มคอเลย เหมือนนักร้องเลย เขาให้พวงมาลัยเต็ม

คอทุกเที่ยว นี่กามสุขัลลิกานุโยค อตตกิลมถานุโยคทำตนให้ลำบากลำบาก มันไม่สมคูลของมัน ถ้าพิจารณาจนสมคูล มัชฌิมาปฏิปทา นั่นละมันจะสมคูล เพราะมัชฌิมาปฏิปทามันจะเกิดมรรคสามัคคี ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล

เราจะบอกว่าก่อนหน้านั้นเวลามันปล่อยเขาถามหลวงพ่อก่อน หลวงพ่อไม่ให้ปล่อยมันก็ดีขึ้น ตอนนี่พิจารณาไปแล้วมันเกิดความเครียด เกิดความน่ารังเกียจ เกิดความขยะแขยง พิจารณาไป พิจารณาซ้ำไปอีก ก็พิจารณาซ้ำของเราไป พิจารณาซ้ำของเราไปวางใจให้สมคูล ถ้ามันจะรังเกียจ รังเกียจอะไร ถ้าปัญญามันแยกแยะไปแล้วมันจะรู้ ถ้ามันเครียด มันเครียดเพราะเราวางอารมณ์เราไม่ถูก เราวางของเราไม่สมคูล

นี่ใช้เวลาใช้ปัญญา ปัญญาไม่มีขอบเขต ขึ้นของสมาธิ ความสงบของใจมันมีขอบเขตของมัน ขอบเขตคือหาทุน ทุนก็คือทุน ทุนนี่ก็เป็นผลประโยชน์อันหนึ่ง แต่เวลาเราใช้ปัญญาเข้าไปมันต้องอาศัยทุนนี้เป็นพื้นฐาน ถ้าไม่มีสมาธิพิจารณาอะไรไม่ได้ ถ้ามีสมาธิดีเกินไป พิจารณาไปมันก็ไม่ไปเหมือนกัน เราเคยเป็น หลวงปู่เจี๊ยะบอกไอ้หงบสมาธิมีดีเกินไป คำว่าสมาธิดีเกินไปเคยได้ยินไหม มีแต่สมาธิไม่พอ สมาธิดีเกินไปมันใส กายนี้ใสหมด พิจารณาอะไรมันไม่เป็นไปเลย ใสอยู่อย่างนั้นแหละ แต่ถ้าสมาธิไม่ดี มีเห็นกายไม่ได้ ถ้าสมาธิดีเกินไปนะมันไม่สมคูล

เราเป็นมาหมดแล้ว เป็นมาที่ไหน เป็นมาเพราะอาจารย์เอาปลุกพันหัวเอาเนี่ย โคนปลุกมาเยอะ แล้วพอทำไปๆ มันถึงรู้ใจ รู้ว่าถ้าไม่พอมันเป็นอย่างไร สมาธิไม่พอจิตมันเป็นอย่างไร สมาธิมากเกินไปจิตเป็นอย่างไร แล้วสมาธิสมคูลจิตมันเป็นอย่างไร แล้วพิจารณาโดยปัญญาไปแล้วมันเป็นอย่างไร นี่ซ้ำเข้าไป ทำไป มันจะเป็นประโยชน์กับเราไง ถ้าซ้ำอย่างนี้ทำอย่างนี้ต่อเนื่องไป ทำต่อเนื่องไป ทำต่อเนื่องไป ไม่ต้องเสียใจ

แหม โกรธจนไม่เขียนมาถามหลวงพ่อก่อนแล้ว หลวงพ่อว่าเอาเต็มทีเลย ว่ากระดากไม่ได้ว่าคนหอรอก เพราะเขียนมาเป็นกระดาก ก็ว่ากระดาก กระดากมันไม่เจ็บหอรอก กระดากมันไม่รู้ตัว กระดากมันไม่มีชีวิต แต่ธรรมะสิ คุณงามความดีของเราสิ ถ้าเป็นประโยชน์มันคือประโยชน์ น้ำเข้ากับน้ำ น้ำมันเข้ากับน้ำมัน บัณฑิตเข้ากับบัณฑิต คนพาลเข้ากับคนพาล ถ้ามันเป็นความจริง ความจริงมันจะเข้ากัน มันเพื่อประโยชน์ต่อกันไง เห็นไหม ทำให้เป็นจริงขึ้นมา ให้มันเป็นจริงขึ้นมา เป็นจริงขึ้นมาจะเป็นสมบัติของเรา

ถ้าเป็นสมบัติของเรานะ ตอบอย่างนี้ สิ่งที่เขียนมานี้เขียนมาโดยละเอียดเลยนะ มีครั้งที่หนึ่งทีถามครั้งก่อนให้ปล่อย แล้วหลวงพ่อก็ไม่ปล่อย แล้วทำแล้วมันดีขึ้น แล้วตอนนี้มันเห็นกายแล้วมันเกิดความรู้สึก มันเกิดการขะแยง มันเกิดอะไร ตั้งใจให้ดี ตั้งสติให้ดี ทำของเราไปเรื่อยๆ แล้วพอมันสมดุลมันก็จะดีจะเป็นความดีของเรา ถ้าเป็นความดีของเรานะ มัชฌิมาปฏิบัติ ความสมดุลของมันเกิดขึ้นมันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติของเรา

ฉะนั้น เวลาปฏิบัติครูบาอาจารย์ท่านสละทั้งชีวิต ชีวิตก็มาทุกข์ยากอย่างนี้ มันลำบากอย่างนี้ แล้วกิเลสของคน กิเลสของคนหนา กิเลสของคนปานกลาง กิเลสของคนละเอียดอ่อนก็กิเลสเหมือนกัน กิเลสของคนหยาบ ละเอียดแตกต่างกัน ความสมดุลของคนหยาบ ละเอียดแตกต่างกัน ไม่ต้องไปดูใคร เอาหัวใจเรา เอาหัวใจเรา เอาการปฏิบัติของเรา มันเป็นสมาธิได้ มันปล่อยวางได้ เกิดปัญญาได้ มันชำระล้างได้ นี่เราดูตรงนี้ เอาผลประโยชน์ตรงนี้ จะทุกข์ จะยากแต่ต้องสมดุลอย่างนี้ สมดุลคือมันสำรวจได้จริง ภายใต้นี้จริง อย่างที่ถามว่ามันเกิดเหมือนกับมีลม ถอนลมที่ละอันสองอัน พิจารณาซ้ำๆ มันก็ใช้ได้

นี่เรามีมาก บางคนมีลมเดียว เรามี ๑๐ ลม เราต้องถอนถึง ๑๐ หน บางคนเขาถอนคนเดียวมันก็ต้องถอน นี่เพราะกรรมของคนมันไม่เหมือนกัน จิตนิสัยของคนมันไม่เหมือนกัน กรรมของคนไม่เหมือนกัน ทำเอาความจริงของเรา นี่ฟังคนอื่นไว้เป็นคติ เป็นคติธรรม เป็นแนวทาง แต่จริงๆ แล้วเราต้องทำของเรา เราทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรา ถ้าทำแล้วมันจะรู้แจ้งกลางหัวใจของเรา เอวัง